

EKONOMIAREN TALAIAN

Kapitalismoaren hondeamakina

JUAN MARI ARREGI

Mercedes-Benz enpresak despeditutako Miranda de Ebroke 38 urteko langile ohi batek, hondeamakina bat lapurtu zuen aurreko egunean. 20 kilometro egin ondoren, Gasteizko Jundiz poligonoan enpresak duen aparkalekura joan eta 50 furgoneta berri baino gehiagoren aurka jo zuen, autogintzako konpainia alemaniarraren "altxor" omen direnak. Iturri ofizialen arabera, ez da kalte pertsonalik izan, baina 5 milioi eurotik gorako kalte materialak eragin ditu.

Ez da lehen aldia kaleratutako langile batek bortizki erreakzionatzen duena. Frantziako Estatuan, 2008-2009 artean, bere buruaz beste egin zuten Telecomeko 38 langilek. Hego Euskal Herrian ere hainbat pertsonak egin du bere buruaz beste kale gorrian gelditu denean, etxegabeturik. Garai bateko birmoldaketan aurkako manifestazioetan, bazen garrasi oso ohiko bat: "Langile kaleratua, patroirukatua". Lan-esplotazioa oinarri duen eta etekinak baino bilatzen ez dituen sistema kapitalistaren ondorioak dira.

Mercedes-Benzek kaleratutako langilea ez da bere buruaz beste egitera iritsi; izan ere, kalean utzi zuen enpresaren ikurra kolpatu du: gama altuko furgonetak, bakoitza ia 100.000 eurokoa. Ez du beste langileen auto erabilgarrien kontra jo, ezta patroiazen edo bera kaleratu zuten arduradunen aurka ere.

Egiten zuenaz kontziente zen, uste baitzuen ez zituela gehiago ikusiko maite zituenak: bikotekidea, txakurra eta herria. Gaur egungo zigor kodeak ezer gutxi ulertzen du krisi ekonomiko baten ondorio sozialei buruz, eta kalte-galerak eragitea egozten diote. Nahiago nuke, langilea epaitu behar dutenek aztertuko balute orain gutxiko beste sententzia bat: epaile frantsesek Telecomeko arduradunak errudun egin dituzte hamar urte geroago, langileen aurkako jazarpen moralagatik. Hondeamakina, egia da, kaleratutako langileak erabili zuen. Sistema kapitalistak, ordea, horretara bultzatu zuen. ●

ANALISIA

REUTERS

Asaltoaren alde

ZIGOR OLABARRIA OLEAGA

Eskuin muturrak Washingtoneko kapitolioa okupatu zuen. Zuzeneko irudiei begira sentitu nituen beldurra, haserrea, parodia friki kutsua ezin sinetsia, kezka... Bat-batean, ohartzeko, pauso arriskutsu bat emateko zorian nengoen: erasotzaileekiko eta beren proiektu politikoarekiko etsaitasun sakonetik, kapitolioaren defentsa nire egitera. Eta kapitolioaren defentsarekin, demokrazia kapitalista patriarkala oro har, eta zehazki zein eta AEBetako. Ño, hotzikara.

Eskuin muturra kapitalismoaren erakunde nagusien azpijokoak salatu eta asaltaz hartzen, osasun krisiaren kudeaketa autoritarioa desobedituz salatzen, "hauteskunde demokratiko"-etatik sortutako gobernuen zilegitasuna ukatzen, "eliteen" kontra hitz egiten... (enpresariei hortzak erakusten? -69 luxuzko furgoneta txikitu zituen Mercedeseko langile ohi Voxen jarraitzailea dela irakurri dut. Ezin jakin egia den, kezkarria dena da posible iruditzen zaidala-). Finean, eskuin muturra jarrera antisistemak antzezten. Politikaren sokatiran fuerte ari da, demokrazia formalaren tablerotik irten da eskuinetik, eta sokatirara denok gaudenez lotuta, denak arrastatzen gaitu eskuinerantz.

Eskuinaren oldarraldiari erantzuteko, ezkerre demokrazia formalaren (kapitalista, patriarkala, koloniala...) makulu bihurtzeko arriskua dago: kapitolioa demokraziaren sinbolotzat defendatuz; farmazeutikek eta Bill Gatesek finantzatzen duten Osasunaren Mundu Erakundea autoritate bezala aldarrikatuz Bolsonaro, Trump edo Johnsonen aurrean; PSOEren Espainia sostengatuz Vox eta PPren Espainia ekiditeko; Urumeako urretan "langile" -armatu- bat itotzen denean "elkartasuna eta babesa" azalduz eta "lan baldintza duinak" eskatuz. Neurri batean eta kasu batzuetan -batzuetan- beharrezkoa izan daiteke, baina ez diezaiozun gure buruari beharra bertutetzat saldu, atzo arbuizatzen genuenaren gorazarre egiten amaitu baitezakegu. Erakundeen eta sistema demokratikoaren zilegitasun krisia sakondu egingo da hurrengo urteetan. Galdera da: pobrezia eta ziurgabetasunaren ondorioz lehen aldiz sistema auzitan jartzen hasten den kaleko herritar batek nora begiratuko du gaur egun irtenbide eta erantzun eske, ezkerre edo eskuinera?

Krisi eta kolapso sistemiko garaian, ez diezaiozun oparitu eskuinari alternatiba erradikalen eta sistemaren aurkako jarreraren iruditeria eta bandera. Geure buruari gehiago exijitzeko garaia da, ez gutxiagorekin konformatzekoa. Tira dezagun sokatiratik ezkerre eta ezkerretik, baita tablero kanpotik ere. Oinak lurtean eta herrian, baina egin dezagun amets erradikalki, eta amets horiek gorpuzteko lan. Izan daitezela mundu zabaleko zein etxeko kapitolioak asaltaz hartuak, baina behetik eta ezkerretik. ●